

[Nummer 7]

Kreeften en Gernaards

OP den zandvloer, langs het strand, krielen en mierelen de gernaards, en diep in zee, in de spleten en gaten der rotshoopen, krevelen de kraben en kreeften.

Hebt gij er ooit op geschafd dat het beste wapen dat de Voorzienigheid Gods aan ontelbare, weerlooze schepselen verleend heeft, de gave is onzichtbaar te zijn, of de kunst onzichtbaar te worden? Elkendeen weet dat dat zeldzaam en wonder dier, de cameleo, naar beliefte van verwen verandert: dat hij aschgrauw is in het steengruis en bladgroen op de boomen; ook dat sommige veelvoeters, bij nakend lijfsgevaar, inkte spuigen om het water te dooven en weg te geraken. Nu, die eigenschap, onzichtbaar te zijn, is vrij algemeen onder de dieren, en zij dient niet alleen tot verweer tegen vijandelijken aanval, zij strekt ook tot gemak om roof en buit te maken: boos gedoken en veilig zitten is eender, maar onzichtbaar zijn en op loer zitten komt ook overeen uit. Gij 'n zoudt het misschien

van die kleine krekels niet gelooven, maar de gernaards hebben dat ook in: niet alleen hebben zij het geluw, derf uitzicht van het zeezand, maar ook, over geheel hun glimmend lijf, den valen glans van het zeewater. Bezieet de steeknette die de gernaardvanger uit het water heft: zij ligt krielande vol gernaards, en 't is al dat gij iets ziet krevelen en roeren. Daarbij nog zitten zij met een slimme penne in hunnen steert, die, zoo 't gemakkelijk om zien is, naar onder toe overgekruld en lepelwijs uitgehaald is. Dat steertje is een treffelijk paar vimmen weerd, zonder 't bedrog: want, telkens de gernaard zijnen steert tegen zijn gat, en 't water tegen zijnen buik slaat, springt hij een vadem achteruit.

Vang mij zulk gekrieland!

Maar eens dat zij gevangen, gekookt en bleuzende van de smakelijke gezondheid die zij in 't ziedende water gewonnen hebben, op den disch te voorschijn komen, zijn zij waarlijk allen lof weerd. En inderdaad, voor iemand die, vroeg opgestaan, een duchtige wandeling gedaan heeft langs de zee, en die, zijne nuchtere mage indachtig, aan het berd komt, is er iets aangenaamer, naast den verkwikkenden geur van den doomenden café, dan eenige broodjes, krakende en welgebreed, en een handsvolleke versche gernaards of twee?

De kreeften, die in de donkere diepten der wateren wonen, zijn ook duister van verwen: bruin, groen of blauwendig zwart, naar den aard van den zandvloer. Maar zij zijn, anders nog, alderfelst gewapend: gelijk alle schaaldieren van dat slach, zijn zij zoodanig voorzien, bedekt en gepantserd met steen-harde schelpen, schilden en schutblaan, dat zij voor de beste tanden moeten lastig zijn om kraken. Daarenboven heeft de stekelkreeft (langouste) over geheel haar lijf scherpe pinnen en doornen zitten, en draagt de gewone zeekreeft (homard) aan hare voorpooten twee nijscheren, die vasthouden 't geen zij in de grepe hebben, bij zooverre dat men gedwongen is, wil men ze levende verzenden en beletten elkaar te

vermoorden, oftewel de spieren van die vreeslijke tangen af te snijden, oftewel die knijpers vast toe te binden en onschadelijk te maken.

Een wetenswaardige levens-eigenaardigheid van vloeden zeekreeften bestaat hierin, dat zij, van jongsaf gekokerd zittende, verplicht zijn, om tot volle wasdom te bedijgen, meermaals van kolder te veranderen. Uit de duizenden eieren, die de kreeftemoere onder haren breedten steert liggen heeft, kippen kleine kreeftejongen die in 't eerste, bij 't geringste gevaar, schuil zoeken onder dien steert, even als kiekskes komen gekropen onder de vlerken van een klokhenne. Zoohaast het kreeftejong geschaald is, zwemt het in 't vrije. Maar zijn lijf groeit, zonder dat de schale uitrekken en meêgroeien kan. Wat daarmee gedaan? Het kreeftejong eet en smult tot dat al de kamerkes van zijn schelpen huizeke proppende vol zitten. Dan kruipt het ievens in een verlatene, afgelegene rotsholte, waar het ongestoord en ongedeed zijn kokerwissel kan aanvangen en voltooien. 't Eerste dat de jonge kreefte, in haar eenzaam kluizeke, te doen heeft is uitscheiden van eten. Vasten doet kremen, en zoohaast de kreefte voelt dat zij luts ligt en vrij bewegen kan, gaat zij aan 't worstelen tegen haren steenen kolder: zij vrikkelt en vringt, zij steekt en duwt, zij spertelt en springt, tot dat de voegen van hare rugschilden begeven en lossen, tot dat de gebindten harer pooten opensplijten en dat de helm haar van het hoofd valt. De schamele kreefte ligt daar nu, in hare naakte weerloosheid, en vond ze de eene of de andere harer veedtevoerende kreeftebroeders liggen, 't zou dra met haar gedaan zijn. Ook en lijdt het niet lange eer een nieuwe wapenrusting op haar lijf groeit. En binst dat de kreefte haren nieuwen koker verveerdigt, zuigt zij haar lijf vol water, doet zij hare beenen opzwellen en steekt zij haren buik uit, om langen tijd op haar gemak in eenen ruimen thuis te leven. Vet, lijmachtig zweet, met kalk gemengd, druipt en perelt uit hare opgeblazene huid, dat steksel stijft, 't wordt hard

als steen, en in de weerdij van twee drie dagen komt de kreefte, in haar nieuw kleed, strijdveerdig opgetreden.

't Eerste en tweede jaar, verandert de kreefte zes maal van schale; het derde en vierde jaar zijn drie of vier schalen voldoende, en van 't vijfde jaar af, krijgt de kreefte maar één nieuw kleed 's jaars meer.

't Kreeftevolk ligt gedurig in stokke en in strijd. En gebeurt het dat een nijptange erg gewond wordt, zoo trekt er de kreefte van onder, ze schudt het gekwetste lid af, en ze wacht tot dat ze nog eens van schale verandert en een nieuwe nijpschere op haren poot krijgt. 't Is zelfs genoeg dat een kreefte verschiet of bang wordt om hare voorpooten en nijptangen te laten afvallen. Met den eersten kokerwissel schieten zij opnieuw.

In onze vlaamsche zinspreuken en beeldwoorden staan de zeekreeften bekend als dieren die krom en scheefgegroeid, en kruipende achteruitgaan. Sprekende van mij, heb ik mijne moeder zaliger dikwijls hooren zeggen: 'Die jongen heeft zooveel grillen, als gernaards pooten!' Zij wist waarschijnlijk niet dat kreeften en gernaards maar vijf paar pooten hebben.

Dr LAUWERS

[Zoo menig derven regendag]

ZOO menig derven regendag
vergeten doet het bleekste zonnelonken:
de weemoed wijkt en 't hert gevoelt
de blijdschap evengauw weêr gei ontvonken!

De dikste duisternis doorboort
de teedere straal van 't minste sterrenlicht,
en, voor een eerste liefdewoord
zoo menig diepgevreten veedte zwicht!

Wat zal de volle zon dan niet
der vrije vriendschap, als doorheen
den nevel der mismoedigheên
al 't luisterlijk geweld van hare stralen schiet?

CAES. GEZELLE